

Ain Kallis

klimatoloog

Mis on elu ilma riskita?

Riskid lisavad teatavasti elule vürtsi. (Everesti vallutaja Sir Edmund Hillary autobiograafia pealkiri oli «Nothing Venture, Nothing Win» – kui ei riski, siis ei võida). Millised on aga Eesti ilma riskid, sellest saab aimu teisipäeval päevavalgust näinud samanimelisest teatmikust. Selle üllitas Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut koostöös Eesti Entsüklopeediakirjastusega ning Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel.

Kuigi uue käsiraamatu koostajaks ja ürituse hingeks oli peaspetsialist Tiina Tammets, võttis selle tegemisest osa suurem osa EMHI töötajatest. Uus käsiraamat annab vajalikku teavet kõigile, kellel on pistmist ilmaga seotud ohtudega – projekteerijaile, päästeteenistustele, põllu- ja metsameestele, samuti ilmahuvilistele.

Lugeja saab ülevaate järgmistest ohtudest: torm ja tugev tuul, äike, rahe, suvetorm (trombid-tornaadod, pagituuled), tuisk, suured sajud, üleujutused (nii siseveekogudel kui meretaseme tõusust tingituna), udu, jäite-härma ja sulalume ladestused, lumikate ja lumekoormus, kõrge temperatuur, metsa- ja tuleoht, sademetepuudus ja põud, somp, ultraviolettkiirgus, madal õhu-temperatuur, tuulekülm ja öökülm. Lisaks veel hulgaliselt õpetusi, kuidas end vastava ilmaohu eest kaitsta ja looduskatastroofi ajal käituda.

Ilma vitsad on ju valusad. Aga kus ohtu, seal ka rohtu. Nagu teadsid meie esivanemad.

Mis tuleb?

Nautigem väljakuulutatud jõulurahu koos metsaelanikega. Midagi hullu ei paista lähemal päevil taevast alla tulevat. Kõrgemat õhurõhku ilusama ilma toob meile antitsüklon Paolini, mis paikneb praegu Venemaa kohal.

Kasutagem siin Lõuna-Eestis seda aega asjalikult ära ja rookigem sulamate ilmadega lumiseid-jäiseid teid. Kartkem uusi lumesadusid – puud on isegi raske koorma all. Aeg-ajalt langeb temperatuur selliste kraadideni (alla -5°C), et ka «lumetaadid» Otepääl saavad oma kahurid laskma panna.

Mis oli?

- Jõulukuu esimene dekaad sai läbi. Suurem osa Eestist on valge vaiba all. Ida pool tuli pühapäeval veerand meetrit lund. Ainult et vastikult kleepuvat, nagu reklaamid ajalehe küljes! See-eest jäi ta maha. Jääb vaid loota, et jõuludeni. Dekaaadi sajuhulgad olid suured – kuni poolteist kuunormi.
- 6. detsembril püstitati Moskvas kolm uut soojarekordit – päeva, kuu ja talve omad (kõik $+9,4^{\circ}\text{C}$).
- Filipiinidel sadas paduvihma. Hukkunuid loeti kokku vähemalt 29, kannatanuid oli 400 000.
- New Orleansis sadas viis sentimeetrit lund. Koolid olid suletud.
- Paapua Uus-Guinea rannikut laastasid tormilained. Küngastele evakueeriti 1500 elanikku.